

# TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

## ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.  
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.  
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

## Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

## Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 45.  
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

## INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.  
rândul cu litere garmond.

## Congresul național-bisericesc.

Sibiu, 22 Octombrie n.

### Ședința a șasa.

Ținută Vineri, în 19 Octombrie n. A fost deschisă la orele 9. Președinte Înaltpreasfinția Sa Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Meșianu, notar de ședință Dr. Ciuhandu.

Notarul George Breban cetește procesul verbal al ședinței premergătoare, care se autentică fără observare.

Președintele înaintează rugarea unor creștini din părțile Sătmăruului pentru a fi primiți în sânul bisericii gr. ort. române. Rugarea se predă comisiei bisericești.

Concediul cerut se acordă deputaților Vasile Almășan și Dr. Stefan Rosvan.

Sunt anunțate două interpelări. Una a protopresbiterului Gheorghe Pletosu, alta a protopresbiterului Ioan Pepa. Amândoi îi le desvoldă. Primul întreabă, în ce stadiu se află planul de învățământ pentru teologii?

Înaltpreasfinția Sa, Metropolitul, răspunde, că conzistorul metropolitan, la care a intrat planul, l-a transpus sinodului episcopesc, spre opinie. Acesta și-a rostit cuvântul și a retrimis actele iarăși conzistorului metropolitan, care sigur îl va prezenta congresului la timpul său.

### Răspunsul se ia la cunoștință.

Al doilea interpelant întreabă, că ce e adevărat din svonurile lansate prin ziare prin cercuri particulare, cu privire la pedecile ce erau să se pună de astădată convocării congresului? Spre liniștea membrilor congresului și a întregului popor credincios, dorește să se facă comunicare din parte competentă: Dacă e adevărat, că guvernul țării a fost aplec să iee la cunoștință convocarea congresului numai pe lângă anumite condițiuni? Dacă e adevărat, că aceste condițiuni au fost acceptate? Și în consecință întreabă, dacă are Înaltpreasfinția Sa Metropolitul intenținea să comunice congresului adevărata stare a lucrului?

Înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Metropolit Ioan Meșianu promite, că va răspunde în una din ședințele următoare.

Se pune acum la ordinea zilei proiectul de regulament pentru parohii în provincia metropolitană a bisericii ortodoxe române din Ungaria și Transilvania.

Raportor Preacuvioșia Sa Arhimandritul Augustin Hamseu. Expune cuprinsul proiectului și scopul avut în vedere la compunerea lui, apoi propune să fie votat general, pentru a fi luat în desbatere specială.

Deputatul Dr. Petru Cornean nu află nici o deosebire esențială între regulamentul cel vechiu, aflător în vigoare, și între noul proiect, de aceea propune să fie luat acesta dela ordinea zilei.

Înaltpreasfinția Sa, Metropolitul, arată necesitatea care a dat naștere noului regulament, și arată că schimbările făcute sunt foarte esențiale.

Dr. Iosif T. Badescu e pentru menținerea regulamentului din trecut, pentru că și de altcum nu peste mult va trebui să se facă o nouă organizare a parohiilor.

Mai dă lămuriri Preasfințitul Episcop al Aradului, I. I. Papp, care arată unele din greutățile ivite în eparhia sa la executarea regulamentului vechiu și constată, că noul regulament a fost dictat de o mare și simțită necesitate.

Se pune la vot propunerea deputatului Dr. Cornean, și cade. Prin urmare proiectul de regulament se primește ca bază pentru dezbateră pe articole.

Se intră în dezbateră specială. Titlul și §§-ii 1, 2, 3, 4 se primesc fără modificare.

Paragraful 5 se votează cu îndreptări, stilare, făcute de deputații Dr. Badescu și Vasile Goldiș.

La §-ul 6 discuție lungă. Paragraful se primește în urmă cu unele modificări.

Paragraful 7 formează asemenea obiect de lungă discuție și se votează cu modificări.

Paragraful 8 se primește neschimbat. La §-ul 9 se primește o modificare stilară a deputatului M. Voileanu.

Paragraful 10 se votează neschimbat. Paragraful 11 e primit cu o modificare propusă de deputatul Dr. Badescu.

Paragrafi 12 și 13 se primesc neschimbați.

Paragraful 14 se votează cu adausul propus de deputatul Budințian.

Paragraful 15 se primește neschimbat.

Paragraful 16 dă anză la lungă discuție. În el e vorba despre clasificarea parohiilor. În proiect sunt propuse numai două clase de parohii, comisiunea propune însă în paragraf de nou stilizat trei clase. Se primește paragraful comisiei.

Discuția se întrerupe și continuarea se anunță pe după amiază la orele 4. Ședința se încheie la orele 12 și jumătate.

### Ședința a șaptea.

Ținută Vineri, în 19 Octombrie la orele 4 d. a. Președinte Înaltpreasfinția Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Meșianu, notar de ședință Dr. Ciuhandu.

Se continuă discuția întreruptă. Paragraful 17 dă anză la lungă și animată discuție. Poate că prea animată ieri-colea. Paragraful acesta încă a fost din nou stilizat din partea comisiei organizatoare. Conform propunerii deputatului Roman R. Ciorgariu paragraful se primește însă în textuarea următoare:

La parohii de clasa primă pot concura numai absolvenți de cursurile teologice, cu opt clase medii și examen de maturitate, și cu examen de calificare preoțască prestat cu calcul „distins“.

La parohii de clasa II, absolvenți de cursurile teologice cu opt clase medii și examen de calificare preoțască prestat cu calcul „bun“, și la parohii de clasa III absolvenți de teologie cu șase clase gimnaziale ori reale, precum și cei cu 4 clase medii și examen de calificare învățătoarească, dacă au și examen de calificare preoțască prestat cu calcul cel puțin „suficient“.

Celelalte părți ale paragrafului se primesc în stilizarea de mai înainte. Se primește apoi și un adaus al deputatului Dr. G. Popoviciu, că la parohii de clasa II, dacă la prima publicare de concurs nu se arată concurenți calificați, la a doua deschidere de concurs să se admită și competenți cu calificare pentru parohii de clasa III.

Paragraful 18, la care vorbește deputații Vlaicu, Dr. Oprean și Preasfințitul Episcop I. I. Papp, se primește cu o mică schimbare stilară.

Paragrafi 19, 20, și 21 se primesc neschimbați.

La paragraful 22 discuție. Deputatul Nicolae Ioan propune o modificare, care se primește. Paragraful sună despre modul cum să se facă alegerea parohilor.

Se admite principiul, că votarea secretă se poate ordona numai dacă o cere un număr anumit de alegători. La propunerea Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Metropolit acest număr de alegători se stabilește în proporția numărului membrilor din cari e compus comitetul parohial. Dacă e compus din zece, au să ceară zece votare secretă, dacă e compus din 20, acesta să fie și numărul celor ce pot să ceară votare secretă.

Paragraful 23 se primește cu modificările propuse din partea comisiei.

Paragraful 24 se votează cu modificarea propusă de deputatul Goldiș.

Paragraful 25 se primește după ascultarea observărilor făcute de deputatul Dr. Badescu, și §-ul 26 cu modificarea propusă de deputatul Voileanu.

Paragraful 26, cel mai însemnat din întregul proiect de regulament, dă anză la discuție. Paragraful sună astfel:

În parohiile, unde pe baza concursului publicat, sinodul parohial nu voește să aleagă paroh în termen normal, conzistorul eparhial institue administrator parohial.

Dacă în termen de un an dela instituirea acestui administrator parohia nu va reclama dreptul de a alege paroh, și dacă în termenul normal nu va face alegerea, atunci administratorul parohial instituit de conzistor devine paroh definitiv.

Deputatul Dr. Comșa, propune ștergerea părții a doua din paragraf. Deputatul Ciorgariu propune ștergerea întregului paragraf. Înaltpreasfinția Sa Arhiepiscopul și Metropolitul, precum și Preasfințitul Episcop I. I. Papp arată cu înșirarea de cazuri concrete necesitatea acestui paragraf. Propuneri mijlocitoare fac deputații Nicolae Zigre și Parteni Cosma. Discuția se întrerupe.

La orele 7 ședința se încheie și se anunță ședința proximă pe ziua următoare, Sâmbătă, 20 Octombrie, la orele 10 din zi.

### Ședința a opta.

Ținută Sâmbătă, în 20 Octombrie n. A fost deschisă la orele 10. Președinte Înaltpreasfinția Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Meșianu, notar de ședință Dr. Ioan Șenchea.

Notariul Dr. Ciuhandu cetește procesul verbal al ședinței a șasa. Se autentică. Procesul verbal al ședinței a șaptea încă nu e gata. Se va autentică în altă ședință.

Se înaintează congresului rugarea învățătorului V. Neagu din dieceza Aradului, în chestia încasării mai regulate a salariilor învățătoarești. Se predă comisiei petiționare.

La propunerea Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Metropolit Ioan Meșianu, ședința se declară secretă. În ea răspunde Escelența Sa la interpelarea ce i-a fost adresată din partea protopresbiterului Ioan Pepa, în chestia pedecilor ce se vorbește că au fost puse convocării congresului.

La orele 10 și jumătate ședința secretă e terminată, și se preface iarăși în ședință publică.

Se intră în ordinea de zi. Se continuă discuția asupra paragrafului 27 din proiectul de regulament despre parohii. Înaltpreasfinția Sa, Metropolitul, comunică congresului, că a venit la convingerea, că paragraful acesta nu e tocmai bun, și își exprimă părerea, că oare nu ar fi mai

bine, dacă se stilizează astfel, ca afacerea să se dea în competența sinoadelor eparhiale? Propunere nu face.

Ia acum cuvântul deputatul Mihail Veliciu, și într'o vorbire mai lungă și bine motivată pledează pentru ștergerea întregului paragraf. Spune, că paragraful așa cum e formulat e o vătămare evidentă a statutului organic, pentru că ia din mâna alegătorilor dreptul pe care statutul li-l garantează. Atrage atențiunea congresului asupra faptului, că biserica noastră, legea noastră, neamul nostru, are mulți dușmani. Să ne ferim deci, și să nu dăm dușmanilor armă, pe cari să le poată întrebuința în contra noastră! Datorința congresului e să apere legea, nu să o spargă, ori să o calce. Cere eliminarea acestui paragraf, pentru că vede în el primejdie mare pentru biserica noastră, vede în el arma, care sigur va fi exploatată în contra bisericii. Recunoaște, că sunt greutăți, cari reclamă dispoziții ca cele cuprinse în acest paragraf, dar caute fiecare conzistoriu să le delătore pe calea pe care le poate delătura. Spărtură să nu se facă însă în statutul organic.

Înaltpreasfinția Sa, Metropolitul, răspunde la unele observări ale deputatului Veliciu. Mai vorbește Preasfințitul Episcop I. I. Papp, apoi propunerea lui Veliciu, pentru ștergerea paragrafului, se pune la vot și se primește. Paragraful 27 se șterge.

Paragrafi 28—35 se primesc fără nici o schimbare.

Regulamentul pentru parohii în provincia metropolitană a bisericii ortodoxe române din Ungaria și Transilvania se declară primit și votat din partea congresului național-bisericesc.

Urmează la ordinea zilei proiectul de regulament pentru procedura judecătorească în cauzele disciplinare.

Înaltpreasfinția Sa, Metropolitul, își exprimă temerea, că discuția asupra acestui proiect de regulament, de altcum de o necesitate extremă, va fi foarte lungă, și astfel dă ideea, că oare nu va fi mai bine să fie luat pentru astădată dela ordinea zilei?

Se dă apoi cuvântul raportorului Nicolae Zigre, care în numele comisiei organizatoare expune fazele prin cari a trecut acest proiect de regulament, compus în urma îndrumării date conzistoriului metropolitan din partea congresului din urmă (1903). Spune, că noul proiect a fost compus cu ascultarea conzistoriilor. Comunică bazele fundamentale ale proiectului și îi reasumă cuprinsul. Propune apoi, că după ce a fost tipărit și împărțit între deputații congresuali, proiectul să fie primit în general ca bază pentru discuția specială.

Vorbește la obiect deputatul I. A. de Preda. Propune, după o motivare mai lungă, luarea proiectului dela ordinea zilei, și predarea lui unei anchete, care să fie îndrumată să'l studieze bine din toate punctele de vedere și să'l prezinte negreșit proximalului congres național bisericesc spre dezbateră și votare.

Deputatul Dr. Nestor Oprean combate proiectul prezentat și îi înșiră scăderile. Spune, că în proiect nu sunt depuse principiile moderne juridice, cum se spune în raportul conzistoriului metropolitan către congres, ci din contră, proiectul e un pas îndărăt. Procedura a rămas aceeași, care a fost în trecut. Spiritul de astăzi însă cere verbalitatea în procedura judecătorească. Dorește, ca pe aceste baze, ale verbalității



tății, să fie compus proiectul. De aceea, cu respingerea proiectului prezentat, propune, ca congresul să îndrume conzistoriul metropolitan, să prezinte proximalui congres un nou proiect de regulament, compus pe baza verbalității.

Inaltpreasfinția Sa metropolitul comunică celor ce nu o știu, că verbalitatea nu o admit canoanele bisericii noastre, și că verbalitatea în chestii disciplinare bisericesti nu e introdusă nici unde în biserică ortodoxă.

Deputatul *Emanuil Ungurianu* nu aprobă faptul, că deputatul Dr. *Oprean* a intrat în meritul proiectului de regulament prin aceea, că propune să fie compus pe alte baze, pentru că întrebarea e acum aceea, să fie desbătut proiectul ori să fie luat dela ordinea zilei? E convins, că proiectul prezentat de comisiunea organizatoare e un progres față de trecut, de aceea propune, ca congresul să-l voteze *en bloc*, în întregime, însă numai pe perioadă de trei ani, care urmează. Conzistorul metropolitan să fie apoi îndrumat să convoace o anchetă compusă din experți și să compună cu aceasta împreună negreșit până la proximal congres un nou proiect de regulament. Până atunci se pune în aplicare proiectul prezentat din partea comisiunii organizatoare.

Mai vorbește deputatul I. A. *Preda*, apărându-și propunerea, și apoi raportorul, care cetește modificările făcute în proiect din partea comisiunii organizatoare. În urmă se pune la vot întâi propunerea deputatului Dr. *Nestor Oprean*, care cade. Urmează propunerea deputatului I. A. *Preda*, care asemenea cade. Prezidentul anunță deci că primită propunerea deputatului *Emanuil Ungurianu*.

Ședința proximală se anunță pentru după amiază la orele 4, iar ședința se încheie la orele 12 și un sfert.

#### Ședința a noua.

S'a ținut Sâmbătă, în 20 Octombrie n. la orele 4 d. a. A fost una din cele mai interesante ședințe ale congresului. Discuția a fost ținută între marginile unui strict parlamentarism. Vorbirile rostite au fost frumoase, ca fond și ca formă, și toți oratorii au vorbit în deplină cunoștință de cauză, cu înșirarea de argumente temeinice și bine precizate.

A decurs după cum urmează.

Prezident Inaltpreasfinția Sa, Arhiepiscopul și Metropolitanul *Ioan Meșianu*, notat de ședință Dr. *Aurel Cioban*.

Notariul D. *Ciuhandu* cetește procesul verbal al ședinței a șaptea, care se autentică. Se intră apoi în ordinea de zi, după ce propunerea Arhimandritului *Mangra*, de a se face în ședința aceasta alegerile pentru corporațiunile cari cad sub alegere, nu se admite din partea prezidului.

Se dă cuvântul raportorului comisiunii organizatoare, domnului *Nicolae Zigre*, care expune chestia *nouilor episcopii*, plănuită a se înființa în Timișoara, Oradea-mare și Cluj. Comunică raportul conzistoriului metropolitan, care sună astfel, că afacerea să se țină în suspens până la timpul oportun. Reasumă apoi cuprinsul memorandumului Bănățenilor înaintat congresului în chestia aceasta, și constată, că petenții nu cer imediată înființare a episcopiei din Timișoara, ci cer numai stabilirea teritoriului care va aparține noii eparhii, când va fi înființată, apoi cheia după care se va face împărțirea fondurilor existente, atunci când episcopia se va înființa. Teritoriul ar fi să se stabilească după dorința celor subscriși în memorandum astfel, ca din dieceza nouă a Timișoarei, să facă parte cele patru protopresbiterate din Banat, cari acum aparțin diecezei Aradului, și din alte patru protopresbiterate aparținătoare acum diecezei Caransebeș.

Comisiunea organizatoare e de credința, că conzistoriul metropolitan n'a satisfăcut întru toate îndrumărilor primite dela congresele din trecut, și că ar trebui să continue de acolo, unde firul a fost întrerupt. Să compună un plan exact de arondare și de împărțire de avere. Propune deci, ca memorandumul Bănățenilor să fie

comunicat din partea conzistoriului metropolitan sinodului eparhial din Caransebeș, pentru ca să se pronunțe în cauză.

Ia acum cuvântul deputatul *Emanuil Ungurianu*, și într-o lungă și frumoasă vorbire expune necesitatea înființării episcopiei din Timișoara. Cetește concluzele congresului aduse până acuma în chestia aceasta. E de părerea, că înființarea episcopiei din Timișoara nu trebuie legată de înființarea celorlalte episcopii noi. Aci înființarea e mai urgentă și mai necesară, pentru că întârzierea poate să aibă de urmare, că nu peste mult numai istoria va mai spune, că în ținutul Timișoarei au fost cândva și Români. Nu cere imediată înființare a episcopiei, pentru că știe că aceasta nu se poate. Dar cere stabilirea teritoriului acestei episcopii, pentru că credincioșii cu atât mai cu zel să adune fondul necesar pentru susținerea episcopiei, și apoi cere stabilirea cheii de împărțire a fondurilor, care cheie are să fie numărul sufletelor cari vor fi atunci, când se va înființa episcopia. Nu e pentru o nouă ascultare a sinodului din Caransebeș, pentru că acesta a dat totdeauna răspuns negativ. Să decidă deci congresul. Propune, ca congresul să declare, că teritoriul episcopiei din Timișoara îl vor forma protopresbiteratele Timișoara, Lipova, Belinț și Comloșul-mare, din dieceza Aradului, apoi protopresbiteratele Ciacova, Buziaș, Vârșeț și Panciova, din dieceza Caransebeș, iar ca cheie la împărțirea fondurilor și fundațiilor să se accepteze numărul sufletelor credincioșilor, care va fi constatată la înființare. Totodată prezintă o listă provăzută cu subscrierile necesare pentru ordonarea votării *secrete*.

Vorbește acum deputatul Dr. *Iosif T. Badescu*. Felicită pe domnul Ungurianu pentru frumoasa sa vorbire. Dar crede, că chestia trebuie pusă astfel: Dacă să înființeze episcopia Timișoarei, se mai poate susține cea din Caransebeș? Dacă i-se iau protopresbiteratele cele mai bune, ce-i mai rămâne? Sărăcia neagră. E deci în contra propunerii lui *Ungurianu*, și primește propunerea comisiunii.

Dr. *Nicolae Ionescu* sprijinește cu căldură propunerea lui *Ungurianu* și combate argumentele deputatului *Badescu*. Caransebeșul nu pierde prin înființarea episcopiei din Timișoara, ci din contră, câștigă, pentru că micșorându-i-se teritoriul, va putea fi administrată mai bine decât acuma.

Vorbește Arhimandritul *Vasilie Mangra*, pentru propunerea comisiunii. Chestia e de mare însemnătate, e vitală. Privește în treaga provincie metropolitană, de aceea să fie ținute în vedere interesele comune, interesele generale, iar nu interesele teritoriale. Spune, că comisiunea organizatoare a deviat dela bazele stabilite de mai înainte de congres în chestia aceasta, și că înființarea noilor episcopii nu se poate face fără învoirea episcopilor noștri. Incă pentru primejdia amintită de deputatul *Ungurianu*, apoi mai mare e primejdia în Bihor decât în ținutul Timișoarei. Cere executarea concludului congresual din 1900 și primește propunerea comisiunii.

Preacuviosia Sa, Arhimandritul Dr. *Iarion Pușcariu* vorbește în chestie personală. Răspunde antevorbitoriului, că dsa ca membru al comisiunii organizatoare a lucrat după cea mai bună conștiință a sa, și nu se simte întru nimica vinovat; pentru aceea nu primește înnoștririle aduse, cari n'au fost la loc.

Deputatul Dr. *Traian Putici* sprijinește propunerea lui *Ungurianu*. Spune, că istoria îndreptățește pe Bănățeni să ceară episcopia din Timișoara, pe care dela 1868 o tot cer mereu. Crede, că nu e la loc să se pună temelul pe partea materială, și să se exprime temeri, că dacă se va înființa episcopia aceasta, va adormi ceea-laltă. Pentru că dieceza Caransebeșului ce avere a avut când s'a înființat? (Intrerupere: N'a avut nimic!) Și ce a avut dieceza Aradului?

Se cere încheierea discuției și se admite.

Mai vorbește deputatul *Vasilie Goldiș* pentru propunerea comisiunii, cerând să fie ascultate și cele două protopresbiterate din dieceza Caransebeșului, pe cari dl *Un-*

*gurianu* voește să le incorporeze la noua episcopie. (Dieceza Caransebeșului dă adevă de bună voce două protopresbiterate din teritoriul ce-l are acuma, dar nu voește să deie patru. Red.) Lipsesc apoi și datele necesare, pentru că cele din memorandum nu sunt date oficiale. Conzistorul metropolitan să le adune deci dela conzistorele eparhiale. E de credința, că fără noua ascultare a sinodului eparhial din Caransebeș, stabilirea teritoriului episcopiei din Timișoara nu se poate face.

Pentru propunerea deputatului *Ungurianu* vorbește ca orator general deputatul *Arseniu Vlaicu*. Se miră, că aude vorbinduse, că prin ceea ce se intenționează, nu s'ar promovă interesele bisericii și nu s'ar satisfacă intențiilor marelui *Șoguna*. Cu declarațiuni platonice nu se contribuie la întărirea bisericii, ci numai la slăbirea simțului de jertfire al membrilor bisericii. Congresul e conziliu familiar, care trebuie să dea hrană deopotrivă tuturor, pentru ca toți să se poată desvoltă și întări deopotrivă. E convins, că episcopatul nu e contra înființării episcopii noi. Protopresbiteratele cele două nu e necesar să fie ascultate. Propune primirea proiectului de concluz, formulat de deputatul *Ungurianu*.

Arhimandritul *Mangra* vorbește în chestie personală.

Vorbește apoi deputatul *Ungurianu* ca propunător. Spune, că datele din memorandumul Bănățenilor le-a primit dela conzistorul din Arad și Caransebeș. Sunt deci exacte. N'a avut prin urmare nimeni dreptul să le atace, cu atât mai puțin a putut avea cineva dreptul să atace munca onestă a celorce au compus memorandumul.

Ultimul cuvânt îl are raportorul *Nicolae Zigre*, care apără și susține propunerea comisiunii.

Inaltpreasfinția Sa Metropolitanul comunică congresului, că Arhieriei nu sunt contra înființării noilor episcopii, dar cred, că nu e timpul oportun pentru înființarea lor.

După ce s'a cerut votare secretă, prezidentul o ordonează. Pune întrebarea astfel: Primește congresul propunerea deputatului *Ungurianu*? Da sau Nu?

Se dau buletinele de votare. Au votat 59 deputați. Majoritatea e deci 30 de voturi. Buletinele se numără. Sunt 59. Se desfac și se constată, că cu *da* au votat 23, cu *nu* 36.

Prezidentul anunță, că propunerea deputatului *Ungurianu* a fost respinsă prin urmare e primită propunerea comisiunii organizatoare.

Urmează raportul comisiunii financiare. Raportor Dr. *Petru Cornean*.

Comunică congresului, că comisiunea a aflat în bună regulă racioșniile de pe anii 1903, 1904 și 1905, precum și cassa, pe care a scontrat'o. Expune starea fondurilor și propune aprobarea racioșniilor, dănduse conzistorului metropolitan absolutul obicinuit.

Referează apoi în chestia fundațiunii *Cimponeriu*, și propune, ca congresul să aprobe luarea în administrare a acestei fundațiuni din partea conzistorului metropolitan.

Ședința se încheie la orele 7 seara, anunțându-se cea proximală pe ziua următoare, Duminecă, 21 Octombrie, la orele 10 din zi.

#### Ședința a zecea.

S'a ținut Duminecă, în 21 Octombrie n. A fost deschisă la orele 10 și jumătate. Prezident Inaltpreasfinția Sa, arhiepiscopul și metropolitul *Ioan Meșianu*. Notar de ședință Dr. *G. Proca*.

Procesul verbal al ședinței a opta, precum și al ședinței a noua se autentică. Se intră apoi în ordinea de zi.

Domnul I. A. de *Preda* propune în numele comisiunii bisericesti, ca propunerea făcută de P. C. Sa, Protosincelul Dr. *Eusebiu R. Roșca*, în chestia serbării centenarului dela nașterea marelui *Andreiu baron de Șoguna* să fie acceptată cu vie aprobare din partea congresului, iar conzistorul metropolitan să fie îndrumat să-i execute cuprinsul întocmai. Se primește.

Comisiunea școlară, prin raportorul *Vasilie Goldiș*, propune în chestia regulamentului de organizare a învățământului

în școlalele primare, ca în consonanță cu propunerea conzist. metropolitan, congresul să abstea dela plănuita revizuire a regulamentului, din motivul, că în curând va fi revizuită și legea instrucției populare din partea guvernului, și atunci va fi timpul să se aducă un nou regulament în conglăsură cu legea ce se va aduce.

Propunerea se primește.

Propunerea conzist. metropolitan, ca în c-z de necesitate se poată fi instituită și învățatori fără examenul de calificative, comisiunea nu o recomandă spre primire.

Deputatul *Nicol. Zigre* susține propunerea conzistoriului metropolitan, *Vasilie Damian* și *Arseniu Vlaicu* propunerea comisiunii, care se primește din partea congresului.

Comisiunea școlară propune mai multe modificări în paragrafi regulamentului, cari se primesc toate, afară de una. În urmă se primește și o întregire propusă de deputatul *Sebastian Olariu*.

Comisiunea petiționară prin raportorul *Gherasim Sârbru* propune, ca petițiile intrate la congres să fie predate conzistoriului metropolitan spre rezolvare.

Ședința se încheie la orele 12 și jumătate. Proxima ședință se anunță pe Luni, 22 Octombrie n. la orele 9 dimineața.

### Concertul reuniunii române de cântări.

Vineri seara a dat reuniunea de cântări din Sibiu un concert în sala dela Gesellschaftshaus în onoarea dirigentului H. Kirchner, care se depărtează din Sibiu.

Acest concert ne-a dat din nou prilej să admirăm frumoasele aptitudini artistice ce le nutrește membrii acestei reuniuni și să ne desfătăm câteva clipe în adevărată elevare sufletească.

Concertul s'a deschis cu două cântări bisericesti, un irmos de G. Dima și o priceastă de Muzicescu, amândouă executate cu fineța pianoului, pe care și-l'a însușit corul cât se poate de bine. A mai cântat corul Hora Dobrogeană de N. Popovici, „Pre tine“ de A. Bena, căruia i-s'au făcut ovații deosebite, apoi o colindă de Tsaikovsky, Două inimi și Fântână cu trei izvoare, Morarul de Kiriac și Vântul, o sârbă foarte succesă a lui H. Kirchner cu acompaniare de orestră. Aceste două din urmă au fost executate cu adevărată măiestrie și au stârnit plăcere și satisfacție extraordinară.

Corul de dame a cântat frumoasa compoziție „Corul ielelor“ din cantata „In Carpați“ de H. Kirchner, scoțând bine la iveală subtilitățile inspirației artistice și gingășia melodiei de adevărată simfonie.

Mai mult au plăcut însă distinsele și mult valoroasele soliste ale reuniunii d-na *Lucia Cosma*, care a avut bunăvoința să execute în urma indispoziției doarei *Delia Olariu* două soluri de H. Kirchner „Rugăminte“ și „Dămbovița“, anunțate pentru domnișora *Olariu* — și doamna *Veturia Tritean* în Aria Ofeliei din opera Hamlet și în cele trei cântece populare de T. Bredeanu, G. Dima și H. Kirchner. Glasul dulce și domol al doamnei *Lucia Cosma* o adevărată măistră în nuansare, precum și vocea cu larg avânt artistic al doamnei *Veturia Tritean*, au fost răsplătite cu ro-pote de aplauze și cu manifestări de adâncă satisfacție sufletească a celor prezenți.

Publicul a fost reprezentat foarte bine. Toată elita Sibiuului, precum și deputații congresuali în frunte cu P. S. Sa episcopul Aradului I. Ign. Papp și arhimandritii diecezelor, precum și câteva persoane de poziție înaltă în statul militar din Sibiu, au fost de față.

Sala atât de spațioasă s'a umplut până la ultimul loc.

Acesta a fost ultimul concert dirijat de dir. H. Kirchner, căruia încă i-s'au făcut cu acest prilej frumoase ovații de simpatie și de regret pentru depărtarea sa din Sibiu.



## NOUȚĂȚI.

Parastas. Intru pomenirea răposatului metropolit *Miron Romanul* s'a oficiat Sâmbătă, 20 Octombrie n. la orele 9, în catedrala din Sibiu, parastas, prin Înaltpreasfinția Sa Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Mețianu*, asistat de Preacuvioșia Sa Protosincelul Dr. *Eusebiu R. Roșca*, de protopresbiterii Dr. *Georgie Popoviciu*, *Ioan Papiu* și *Grigorie Pletosu*, apoi de diaconii *Vasile Stan* și *Dim. Cămpian*. De față au fost Preasfințitii Domni Episcopi *Nicolae* și *Ioan*, Preacuvioșii Arhimandriți Dr. *Pușcariu*, *Musta*, *Hamea*, și *Mangra*, precum și ceilalți membri ai congresului, în număr aproape complet. A fost de față apoi familia dnului *P. Cosma*, înrudită cu decedatul metropolit *Miron*, elevii dela seminarul „*Andreian*” cu profesorii lor, și alt public. Cântările funebre au fost înfonate de corul seminarial, condus de dirij. *A. Bena*.

Trei răspunsuri. Dl ministru de culte și instrucțiune publică, contele *Apponyi*, a dat răspuns în ședința de Vineri a d. t. la trei interpelări. A răspuns deputatului român Dr. *Ștefan Petrovici*, la întrebarea ce i-a fost adresat, că cunoscutele ordonanțe de maghiarizare ale antecessorului său *Lukács*, cu care s'a ocupat și congresul nostru, nu are intențiunea să le revocă, pentru că sunt bune. A răspuns apoi la o interpelare a baronului *Bánffy* în chestia Manegutișu, (*Publicăm răspunsul în întregime mai târziu*) și la o altă interpelare în chestia urcării salariilor învățătorilor de stat. Ne vom ocupa cu răspunsurile în numărul viitor.

**Goluchowski se duce.** Prim-ministrul nostru *Wekerle*, au fost Sâmbătă de pultă în audiență la Viena din partea Majestății Sale. Audiințele acestea sunt puse în legătură cu poziția clătinată a ministrului comun de externe contele *Göluhovski*. Situația e următoarea: Delegația maghiară se pregătește să atace politica contelui *Goluchowski*, și să-i dea vot de blam. Majestătea Sa a cerut garanții dela guvernul ungar, că lucrul acesta nu se întâmplă. Dacă primește garanții, *Goluchowski* rămâne, dacă nu, *Goluchowski* se duce.

**Congresul învățătorilor.** In urma admonierii date învățătorilor noștri de ziarul nostru, constatăm că pornirea periculoasă, care eră cât p'aci să răpească pe toți învățătorii noștri, ca să se comită o mare greșală cu ținerea congresului interconfesional, s'a domolit și a intrat în ogașa în care a trebuit pornită dela început. Învățătorii cu judecata mai rece îi vedem că au început să pună în dreaptă cumpănă întreaga chestie, și ei înșiși vin acum cu îndemnul, cum de a desbata întreaga afacere, ei între ei, eventual cu convocarea unei adunări a tuturor învățătorilor gr. ort. din metropolie. Asta este calea bună și corectă, iar nu periclitarea școlilor noastre cu congresul „*Jos cu barierele confesionale*”.

† **Princ. Windischgrätz**, general de cavalerie și căpitanul gardei imperiale austriace a murit Joi noaptea în Viena. Răposatul a fost înrudit cu casa domnitoare.

**Magnați noi.** Majestătea Sa a numit de curând membri ai casei magnaților pe viață pe trei oameni distincți ale societății maghiare: *Nic. Szabó*, prez. de Curie în penz., *Ed. Miklós*, fost secretar de stat și *Iuliu Benzur*, pictor și profesor de pictură.

**Sfințire de școală.** Ni se scriu următoarele: În 24 Sept. v. a. c. a avut loc sfințirea edificiului nou școlar din comuna *Mihăleni*, constatător din spațioasa sală de învățământ și două chilii pentru învățător. Sfințirea s'a săvârșit prin mandatarul esmilor al preasfântului domn protopresbiter, *Ioan Perian* paroh în *Crișcior*, cu asistența protului local și a preoților *Ioachim Comșa* din *Zdrăști*, *Ioan D. Șortan* din *Blăjeni Grosari* și *Petru Mandru* din *Blăjeni-Sat*. La orele 9 serviciu divin, după a cărui terminare în sunet melodos al clopotelor s'a făcut procesiune spre edificiul cel nou

școlar, unde s'a săvârșit sfințirea apei, stropind se edificiul și credincioșii cu apă sfințită, când apoi esmisul mandatar rostește o cuvântare ocazională, arătând că biserica și școala ridicată în mijlocul acestei comune pe cele 2 făclii aprinse, ce ne garantează progresarea acestui popor pe calea culturii și a religiozității, cari singure sunt baza fericirii vremelnice și vecinice.

După terminare episcopul-primar *Pamfil Plastea* notr. cercul în scurtă vorbire arată necesitatea urgentă ce a avut-o parohia de acest edificiu și mulțumind comisarului esmis pentru osteneala ce a avut-o cu această ocazie, îndeamnă poporul la jertfele ce le va aduce întru salvarea acestui edificiu.

Terminate aceste toate inteligența s'a întrunit la masa ospitală a protului local, unde ca de obicei nu au lipsit nici toastele.

**Avis.** Reuniunea română de cântări va ține probă de cor Mercuri la 6 ore seara.

**Indulgență.** După ce în zilele trecute fusese acordată „*Poporul Român*”, acum ni-se vestește o nouă achitare a ziarului socialist „*Világszabadság*” acuzat pentru doi articoli revoluționari. Bate la ochi această indulgență a justiției față de trecut.

**Întreprindere lichidată.** Joi d. a. s'a ținut în sala casinei române de aici o conferință a acționarilor cari proiectaseră înființarea unui institut de editură și pornirea unui mare ziar politic cotidian în Sibiu. Conferința a decis în unanimitate lichidarea întreprinderii.

**La fondul „Victor și Eugenia Tordeașu” a binevoit a dăruți dl profesor universitar *Ioan Bianu* din București suma de 20 coroane.**

**Foc în Deda.** Primum următoarea știre intristătoare: „In Deda comitatul *Murás-Torda* s'a escat în 18 Oct. din negrija un foc groznic, care urmasă a fost urmarea urei și a intrigilor. Focul s'a început sara la 8 ore și favorizat de vântul continuu pe care la moștenit comuna noastră din timpurile cele mai vechi, a durat, până la 10 ore, când a fost aproape restabilită liniștea cu ajutorul pompierilor căi ferate. Pe când sperăm că focul e aproape stăns, deodată în o direcțiune contrară a vântului izbucnește alt foc în un grajd al unui izraelit, de unde apoi s'a continuat drumul până au ars 54 case cu supraedificate cu tot. Peste 60 familii sunt rămase pe drum. Paguba s'a urcă cam la două sute mii de coroane.

**Spre America.** Din comit. *Trencsén* vine știrea că emigrarea la America a luat proporții extraordinare. Au emigrat în acest an 1746 și s'au întors numai 491. Autoritățile s'au pus pe lucru. Au fost prinși 53 agenți de emigrare și 492 oameni au fost opriți în timpul din urmă de a pleca. Inșiși autoritățile esclamează că e timpul suprem de a leuși ranele poporului, căci de nu țara rămâne fără popor.

**Hostalek și Köpernick.** După cum poezia, muzica, pictura și toate artele își au din când în când genii lor, astfel și în celalalt estrem, în păcat răsăr adesea adevărate scânteie de genialitate. Zilele trecute ne-au adus două admirabile dovezi de astfel de genialitate, una în *Budapesta* și alta în *Köpernick* lângă *Berlin*.

Teatrul popular din *Budapesta* ajunsesse în timpul din urmă într'o situație financiară foarte critică, încât eră pe aci — pe aci să-și rupă capul. Când iată că într'o bună dimineață se prezintă dir. *Vidor* cu un domn necunoscut cu numele *Hosztalek*, boier mare, care se oferă să-i pună la dispoziție parale din greu, în schimb să fie el directorul. *Vidor* primește scumbos. Alarmează întreg orașul că a sosit mântuitorul. *Hosztalek* e sărbătorit ca un semizeu de personalul teatrului. Se și pune imediat pe lucru.

Face contracte cu diferiți furnisori, procură mobilier, dimite actori și actrițe, ridică lefurile, angajează persoane nouă, etc, dar paralele încă nu își arătasera nasul. Unora le-a părut suspect. Au cercetat și — mare consternare, au aflat că *Hosztalek* e un simplu vântură-țară, om de nimic, fără nici un ban și ocupație. Revoltă colosală. A doua zi strigăte și sudalme, iar *Hosztalek* a fost întimpinat cu palme și pumni și aruncat pe usă. Cazel a produs mare senzație în *Budapesta*.

Alt caz mai genial s'a întâmplat în *Köpernick* lângă *Berlin*. Un tâlhar îmbrăcat în uniformă de căpitan a avut în drum două patrule de soldați sub cuvânt de poruncă mai înaltă, s'a pus în fruntea lor și a cuprins casa orașului. A deținut pe primarul și cassariul pe cari i-a trimis

însoțiți de câte un soldat la *Berlin*, a scontrat casa și protocoalele, pe cari, la subscrie cu un nume falz, a luat banii 4000 mărci la sine pecețluindu-i, a trimis soldații a casa și s'a văzut de drum. Abia târziu s'a descoperit hoțul după aceea. Au declarat că nu-l cunosc pe acel căpitan.

Sunt unice în felul lor aceste cazuri cari te pun în uimire cu vențiozitatea și cutezanța lor.

### In chestia Manegutișu.

In ședința de Vineri a dietei țării, domnul ministru de culte și instrucțiune publică, contele *Apponyi*, a răspuns la interpelarea ce-i adresase astăvară baronul *Bánffy* în chestia fostului protopresbiter gr. ort. român din *Murás-Osorheiu*, *Nicolae Manegutișu*, din cuvânt în cuvânt următoarele:

(Domnul ministru face o mică introducere și apoi interpelă)

„Iar acum trec la interpelarea în chestia *Manegutișu*. Interpelația sună astfel (cestește): „*Are dl ministru cunoștiința despre aceea, că conzistorul gr. orientat din Sibiu, după cum a constat și curtea cu jurați din Cluj și antecessorul în oficiu al Escelenției Voastre, a luat protocolul și a adus sentința ulterioare, că a sedus înaltul guvern cu rapoartele falze și a denegat executarea ordinelor acestuia sub cuvântul vătămării autonomiei bisericești? E aplicat dl ministru să reabiliteze dreptul public și autoritatea statului de drept vătămăte, pe de altă parte să facă pașii necesari împotriva greșelilor comise în această chestie de anumite organe bisericești și prin toate dispozițiile acestea să dea valoare puterii absolute a statului? Și în sfârșit: Ce are de gând să facă dl ministru, pentru ca să se valideze în mod necondiționat, în toate cazurile dreptul de supraveghere al guvernului față de aceasta și de toate celelalte biserici ale naționalităților, și, în interesul statului maghiar național, să nu existe stări stat, și să se pună odată capăt acestor stări insuportabile? ”*

„On. casă! La toate aceste întrebări, cred eu, voi putea mai corect răspunde, dacă voi face pe scurt istoricul acestei chestii vechi. (S'auzim).

Conzistorul diecezan din Sibiu prin sentința sa din 20 Iunie 1902 a declarat suspendarea din oficiu a protopopului gr. ort. român din *M. Osorheiu Nic. Manegutișu*. Amănuntele le trec cu vederea, constat numai faptul acela, că purcederea aceasta, după cum a accentuat alinaș, a fost în unele privințe contrară regulamentului; n'a luat în conziderare acele garanții, pe cari le stabilește regulamentul disciplinar pentru respectivele prot, și in urma acestora trecând prin mai multe peripeții, a căror expunere n'ar limpeză chestia, s'a întâmplat, că în 24 Iulie 1905 conducătorul de atunci al ministerului de culte și instrucțiune a nimicit decisul adus de conzistorul metropolitan ca a doua instanță, în urma apelației, tot pe baza aceleia valocederi ilegale, și l-a declarat fără purcederi toate urmările sale de drept.

In chipul acesta guvernul a validat drepturile statului față de purcederea pornită atunci pe cale necorectă, intrucât a nimicit sentința și întreg procesul și l-a declarat fără valoare în toate urmările lui de drept.

Tot atunci a pornit și inșiși metropolia o nouă cercetare și inșiși conzistorul metropolitan a nimicit deciziile de mai înainte și a dispus nouă cercetare.

In această privință s'a validat deci dreptul de supraveghere al statului. Deci pe baza legilor existente și a constituției bisericești create pe aceste legi nici n'am putut să mă amestec în valoarea internă a celui proces disciplinei aparținător dreptului intern autonom al bisericei, să îl examinez în merit și în merit să îl schimb. Din dreptul de supraveghere al statului reiese, că am să veghez asupra faptului, că cercetarea făcându-se pe cale legală și că s'au validat oare asupra tuturor factorilor garanțiere stabile în regulamentele disciplinei? Din acest punct de vedere s'a nimicit procesul în cazul prim.

Eu am susținut această nimicire și așa s'a pornit cercetarea nouă în potria lui *N. Manegutișu*. Cu săvârșirea acesteia metropolia a delegat conzistorul diecezan din *Arad*, pentru că s'a delătura și cel mai mic prepus de preocupatie, care fapt din punct de vedere al legilor existente nu se poate excepțională. Conzistorul diecezan din *Arad* a adus sentința nouă pe baza unei noi cercetări în 5 Aprilie a. c., prin care a judecat pe *Nicol. Manegutișu* la perderea pentru totdeauna a oficiului, a penziei și a preoției sale. Față de această sentință *N. Manegutișu*, deși ar fi avut drept, n'a făcut

apel, ci o simplă plânsoare (*panasz*), care n'ea putut să n'ziderată ca recurs. Astfel deci, după ce n'z intrată recurs la forul competent, adecă la conzistorul metropolitan, deși a fost făcut atent la aceasta, sentința a intrat în valoare de drept, și iar legală, în fața unui proces încheiat pe cale legală, eu n'am alta de făcut, decât să caut intrucât se poate vindecarea urmărilor procedurii necorecte de mai înainte. Iar aceste urmări stau astfel.

La începutul cercetării dispuse pe cale conzistorul metropolitan a delegat arhiepiscopul diecezan a suspendat pe *Manegutișu* și la despoiat de toate competențele lui. După ce această procedură a fost nimicită sub titlul incorectitudinii ulterioare, atâte de cătră ministrul de instrucțiune de vedea al *Sopron*, cât și de cătră inșiși metropolia, se înțelege de sine că nu poate fi susținută în valoare de drept nici suspendarea, care poate fi dispus numai ca un fel de anticipație a procedurii și care numai atunci are valoare deplină, când procedura s'a sfârșit cu sentință.

Datoria mea este deci acum să dispun, ca să se pună capăt urmărilor materiale din timpul suspendării întâmplăte pe cale necorectă, până la acel timp, când s'a început procedura nouă, acum încheiată pe cale legală, și a intrat în valoare suspendarea, acum ajunsă deja la valoare de drept.

Așa cred on. casă, că eu am rămas prin această procedură pe deoparte între marginile, între cari mă obligă autonomia bisericească bazată pe lege, ca să rămân, pe de alta am validat în parte deja și voi validare și de aci incolo dreptul de supraveghere al statului.

Referitor la acea întrebare generală, eu care își încheie interpelația st. condeputat bar. *Bánffy Dezső*, că în general ce intențiune s'au fac, pentru ca să se valideze mai puternic dreptul de supraveghere al statului — cum se exprimă dsa — față de bisericile naționalităților: răspund, că la această întrebare largă ar fi cam greu să dau răspuns temeinic în cadrul unui răspuns la o interpelare. (Așa-i). Atata însă îi pot spune st. condeputat, că fără de a mă ingera în autonomia bisericească și de a mă amesteca se întâmplă și să i-se dea posibilitatea, ca atunci când s'ar întâmplă ceva contrar legilor patriei, ori intereselor statului, să poată pune stavilă dela început. (Aprobați). Vă rog să luați răspunsul meu la cunoștiință.”

## Poșta ultimă.

### Dela congres.

Sesiunea congresuală a fost încheiată astăzi, Luni, 22 Octombrie n. Congresul cu privire la mișcarea învățătorilor noștri, a luat hotărâre, ca salariul învățătoresc să fie urcat pretutindenea unde e posibil la minimum de 800 coroane, chiar și cu luarea de folosință a ajutorului de stat, pe care guvernul țării l-a pus în vedere confesiunilor.

Cu privire la congresul planuit din partea învățătorilor noștri, congresul național bisericesc a ordonat convocarea unei anchete, în care să fie reprezentati învățătorii din fiecare tract prin un delegat al lor.

S'au votat apoi unele normative și regulamente, în urmă s'au făcut alegerile. In senatul școlar au fost aleși membri ordinari *Nicolae Ivan*, cu 46 și *Roman R. Ciorogariu* cu 36 voturi, iar membru suplent Dr. *Miron E. Cristea*, cu 35 voturi. Membri suplenți în senatul episcopesc au fost aleși: *Coriolan Brediceanu* cu 35, și *Mihail Corleau* cu 28 voturi. In delegațiunea congresuală pentru procesele de despărțire, în locul lui *Zeno Mocsonyi*, decedat, a fost ales *Ioan Budințian*.

La vorbirea de închidere a Înalt Preasfinției Sale Metropolitului *Mețianu*, a răspuns deputatul *Emanuil Ungurianu*, dorind deputat *Lungu Ex. Sale*, pentru că poată conduce și alte congrese cu tactul și înțelepciunea dovedită și de astădată. In sală au răsunit vii aclamări la adresa Înaltpreasfinției Sale. Închiderea ședinței s'a făcut la orele 12 și trei sferturi.



Nr. 527—1906

[254] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia vacantă de clasa a III-a din Bosna protopresbiteratul Unguraşului se exerce concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-şi aştearnă cererile instruite conform normelor din vigoare oficiului protopresbiterat în termenul indicat.

Concurenţii au să se prezinte înainte de alegere în vre-o Duminică sau sărbătoare în biserică spre a cânta resp. a celebra şi cuvânta.

Fizeş-Sâmpetru, 24 Sept. 1906.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Unguraşului, în conţelegere cu comitetul parohial concernent.

Pavel Roşca protopresbiter.

Nr. 268—1906

[255] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învăţător din comuna Borcuţ, protopresbiteratul Cetatea de peatră, se exerce concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Salar anual de 600 coroane, solvabil dela popor, cu 100 coroane şi ajutor dela stat pus în perspectivă a se vota 500 coroane, cuartir liber în edificiul şcolii edificând în anul acesta şi lemne de foc 4 orgii cubice. Cuincuenalele se scotesc numai dela ziua ocupării acestui post.

Învăţătorul ales se îndatorează a instrui elevii în cântările bisericesti şi a cânta cu ei la strană în Duminici şi sărbători.

Petiţiunile înzestrate cu documentele prescise în §-ul 60 din Regul. şcol. sunt a se adresa subscrişului oficiu protopresbiterat în termenul deschis, având concurenţii a se prezenta înainte de alegere spre a face cunoştinţă şi cu poporul.

In conţelegere cu comitetul parohial.

Lăpuşul unguresc, la 26 Septembrie 1906.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Cetatea de peatră. Vasile Duma adm. ppresb.

Avis domnilor învăţători!

Dela Librăria arhidiecezană se pot procura Tabelele de intuiţiune Hölzel, adică cele patru anotimpuri şi casa ţărănească, trase pe pânză 6.60 cor., provăzute cu beţişoare sus şi jos à 8.60 cor. Seria completă, trasă pe pânză cu beţişoare 43 cor., plus porto 92 fileri.

Publicare de licitaţie.

116 jug. pădure de fag aflătoare în „Dosul-Tarciatului“ şi jur (lângă Rod) proprietatea comunei Sălişte estimată la 18430 m<sup>3</sup> lemn de foc, se vinde prin licitaţiune publică în 8 Noemvrie a. c. st. n. la 10 ore a. m. în cancelaria oficiului comunei Sălişte.

Oferte închise se primesc până la începerea licitării verbale.

Preţul de strigare 16,793 cor. Vadiu 10%.

Condiţiunile detaliate se pot afla în oarele de oficiu la primăria şi la oficiul silvanal din Sălişte.

Primăria comunală.



Viţă de vie nobilitată.

Ca şi în anii trecuţi așa şi acum Prima plantaţiune de viţă nobilitată de pe Târnave

Propr: Fr. Caspari, Mediaş 44, (Transilvania) a fost singura în întreaga ţară, care a liferat muşterilor săi cele mai sănătoase şi mai curate sorte de viţă de vie nobilitată. Dar şi în viitor numai dela această firmă se pot procura cele mai variate sorte de viţă nobilă, pentru vin de masă, desert etc., — prin a căror plantare şi producere proprietarul viilor a obţinut rezultatele cele mai frumoase.

Catalog ilustrat cu multe scrisori de mulţămintă şi recunoştinţă se trimite la cerere gratis si franco.

Prin Librăria arhidiecezană se pot procura diferite

ornate bisericesti

Mustre şi specificarea preţului gratis şi franco.

Mitropolitul Sava II Brancovici

Studiu istoric

de

Vasile Mangra

Arhimandrit, vicar episcopesc în Oradea mare.

Preţul 2 coroane plus porto postal 20 fileri

Se poate procura dela LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ Sibiu — Nagyszeben.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

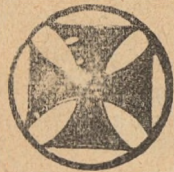
Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă şi inviorează



pe lângă garanţie.

Deosebită atenţiune e a se aparat vindecă bóle

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

aparatură aceasta vindecă şi foloseşte contra durerilor de cap si dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, fiuituri de ureche, bitaie de inimă, sg. rciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârçiuiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâni si picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui şi multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate.

In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumii cari preţuesc cu mulţămire invenţiune mea si ori-cine póte esamina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu s-va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s-a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis si se confundă cu aparatul „Volta“ deóre-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât şi în Austro Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apre ciat şi cercetat. Deja iefinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Preţul aparatului mare e cor. 6.—

Preţul aparatului mic e cor. 4.—

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii şi femei de constituţie foarte slabă.

Espeditie din centru şi locul de vânzare pentru ţeră şi străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colţul strada Kálmán.

Librăria Tipografiei arhidiecezane, Sibiu — Nagyszeben.

Aviz!

Domnilor învăţători şi directori de şcoale le recomandăm depozitul nostru de Harte geografice, Globuri terestre cu meridian, Tabele de cetit ung. şi româneşti, aprobate de Inaltul Minister reg. ung. de culte şi instrucţiune publică, precum:

Table listing various geographical maps and globes with prices in K f. (Kronen and Filieri).

Asemenea oferim tot felul de recuzite pentru şcoală: ceruze, cerneală, caete, pene, etc.

Requisite de scris se pot procura de la Librăria arhidiecezană

Dela LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ din Sibiu, Nagyszeben se pot procura următoarele recuzite bisericesti:

Table listing various church requisites like candles, crosses, and globes with prices.